

Colocviul Național al Studenților Clasiști

(ediția I)

Universitatea de Vest din Timișoara

19-20 aprilie 2024

Întâmpinare

Colocviul Național al Studenților Clasiști (Universitatea de Vest din Timișoara, 19-20 aprilie 2024)

În efortul conjugat de a restabili statutul limbilor clasice în România – pe care acestea încă îl au în diverse țări, în pofida unor tendințe de atomizare și acolo –, desfășurarea unei manifestări științifice universitare care să reunească studenții și masteranzii din domeniu așază în relief o comunitatea academică restrânsă, dar foarte valoroasă, demnă de antecesorii – personalități ale lumii științifice clasiciste românești, unii dintre aceștia deveniți în timp repere științifice și culturale internaționale.

Organizat de către Universitatea de Vest din Timișoara, în parteneriat cu Facultatea de Litere, Istorie și Teologie și cu Societatea de Studii Clasice, beneficiind de sprijinul financiar al Ministerului Educației – în cadrul programului pentru activități extracurriculare –, Colocviul Național al Studenților Clasiști aduce în atenția societății actualitatea și însemnătatea studiilor clasice, reunindu-i pe studenții de la universitățile cu programe de filologie clasică (din București, Cluj, Iași), de la celelalte universități, cu latină A' (Craiova, Timișoara), precum și pe studenții de la alte domenii de studiu care au integrate în programele lor una sau ambele discipline (Constanța, Oradea).

Șapte universități se reunesc în zilele de 19 și 20 aprilie 2024 la Timișoara, ceea ce constituie o bucurie și o reușită în sine. În vremuri nu tocmai faste pentru clasicitate, *largo sensu*, încă lucesc luminile antice! Lucrări din sfera studiilor clasice, cu o tematică extrem de largă largă, sunt prezentate în cele două zile ale manifestării. Corolar al acestui *colloquium*, workshopul *Actualitatea studiilor clasice din perspectiva studenților* are dublă miză: să analizeze, cu argumentele studenților, statutul pe care îl au studiile clasice azi în societate și să identifice soluții pentru situația dramatică actuală.

Totodată, colocviul organizat la Universitatea de Vest din Timișoara vizează stabilirea unor colaborări constante și a unor parteneriate academice între studenții și masteranzii de la aceste programe de studii din țară. Creăm astfel un pol de cunoaștere și de dialog, precum și cele mai bune premise pentru activități comune ulterioare ale tuturor studenților dedicați acestei sfere științifice și culturale, dar și de activități comune cu celelalte domenii cu care se intersectează în grade variate (istorie, filosofie, studii culturale, teologie). Astfel, în acest cadru, aprilie vine să deschidă dialogul tinerilor clasiști.

Quod bonum, faustum, felix, fortunatumque sit!

Valy-Geta CEIA

PROGRAM

Vineri, 19 aprilie 2024

Amfiteatrul A 11

(Bd. Vasile Pârvan, nr. 4)

10.00-10.15 Deschiderea lucrărilor

Alocuțiuni

Prof. univ. dr. Dana PERCEC, decanul Facultății de Litere, Istorie și Teologie

Conf. univ. dr. Valy CEIA, prorectorul UVT responsabil cu strategia de internaționalizare, rețele universitare și relația cu instituțiile europene; vicepreședinta Societății de Studii Clasice

STILISTICĂ ȘI FILOSOFIE

Moderatori: Carmen FENECHIU (Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca), Ștefan LUNGU (Universitatea din București)

10.15-10.30 Gabriel-Mark ANCA (Universitatea din București), *Vârsta de aur la Hesiod, Ovidius, Vergilius. O abordare comparativă*

10.30-10.45 Laura-Elena VINTILĂ (Universitatea din București), *Despre semnificațiile conceptului de mișcare la Aristotel*

10.45-11.00 Mihaela Cristina CONSFERENȚ (Universitatea „Ovidius” din Constanța), *Xenofon și arta călăriei: Perspective din Peri hippikēs și Hipparchicus*

11.00-11.15 Ioana Rebecca PASCU (Universitatea de Vest din Timișoara), *Omnia fecit ex his quae non erant. Înțelesuri ale (in)existenței în texte din literatura patristică*

Discuții

11.30-11.45 Pauză de cafea

LINGVISTICĂ ȘI STILISTICĂ

Moderatori: Simona NICOLAE (Universitatea din București & Institutul de Studii Sud-Est Europene al Academiei Române), Cristian ȘIMON (Universitatea din București)

11.45-12.00 Amalia-Nicole ROMAN (Universitatea de Vest din Timișoara), *Lexicul afectelor în Comentarii de Bello Gallico*

12.00-12.15 Cristiana BUJOREAN (Universitatea de Vest din Timișoara), *O variație semantică a termenilor subclasați arhilexemului prosperitas în texte literare latine*

12.15-12.30 Alice-Ștefania DUMITRAȘCU (Universitatea din Craiova), *Terminologia cromatică în limba latină*

12.30-12.45 Cristian ȘIMON (Universitatea din București), *Probleme de sintaxă nominală în latina medievală: grupul determinantului (DP)*

Discuții

13.00-14.30 Prânzul (Restaurantul Anturaj – Bd. V. Pârvan, nr. 5)

LITERATURĂ

Moderatori: Ilona Manuela DUȚĂ (Universitatea din Craiova), Eliza Victoria BĂTRÎN (Universitatea de Vest din Timișoara)

14.30-14.45 Sorina Andreea IORDACHE (Universitatea din Craiova), *Eneida și mitologia fondării*

14.45-15.00 Ștefan LUNGU (Universitatea din București), *Illic fas regna resurgere Troiae (Verg. Aen. I, 206): ce e între distrugere și reconstrucție?*

15.00-15.15 Alexandru-Cristinel CĂPRĂRESCU (Universitatea din Craiova), *Ovidiu, de la poezia erotică la poezia exiliului*

15.15-15.30 Ioan-Corneliu PASCU (Universitatea de Vest din Timișoara), *Un emistih ovidian și trimiterile sale: sed timidi est optare necem*

15.30-15.45 Eliza Victoria BĂTRÎN (Universitatea de Vest din Timișoara), *Autoreferențialitate și reflecții asupra genului literar în Propertiu 2.1*

15.45-16.00 Maria-Miruna LEOVEANU (Universitatea din Craiova), *Satyricon-ul și dezintegrarea culturii clasice*

Discuții

16.15-16.30 Pauză de cafea

INTERDISCIPLINARITATE

Moderatoare: Elena-Tia SANDU (Universitatea de Vest din Timișoara), Ioana Rebecca PASCU (Universitatea de Vest din Timișoara)

16.30-16.45 Ioana-Macrina JINGA, căs. COTOȘ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași), *Pro Caecina de Marcus Tullius Cicero sau despre importanța studiilor clasice în analiza dreptului*

16.45-17.00 Emilian Florentin GICĂ (Universitatea din București), *Renașterea clasică în opera lui Ion Pillat*

17.00-17.15 Neemia FAUR (Universitatea din București), *Filologia clasică, un instrument hermeneutic al înțelegerii realităților spirituale*

17.15-17.30 Gheorghe POPA (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Raportul dintre cultura clasică și teologică în lucrarea lui Gerard de Cenad, Deliberatio supra Hymnum trium puerorum*

Discuții

CIVILIZAȚIE ȘI CULTURĂ

Moderatori: Ilona Manuela DUȚĂ (Universitatea din Craiova), Alexandru-Daniel PITICARI (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca)

17. 45-18.00 Arianna-Alexandra HUȘANU (Universitatea de Vest din Timișoara), *Moda femeilor romane – stil, eleganță, rafinament*

18.00-18.15 Lidia Daniela DĂNUȚ (Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca), *Necromanția și în ce constă ea așa cum este reprezentată în Pharsalia de Lucan*

18.15-18.30 Irina-Cristina STOENICĂ (Universitatea „Ovidius” din Constanța), *Un nou bol din atelierul Les belles méduses descoperit la Histria*

18.30-18.45 Alexandru-Daniel PITICARI (Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca), *Surse documentare în descrierea „Republicii” Câmpulung (Moldovenesc), Descriptio Moldaviae*

Discuții

Sâmbătă, 20 aprilie 2024

Amfiteatrul A 11

(Bd. Vasile Pârvan, nr. 4)

PATRISTICĂ

Moderatori: Adina-Voichița ROȘU (Universitatea din Oradea), Gheorghe POPA (Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca)

10.00-10.15 Flavius-Paul MARCU (Universitatea din Oradea), *Stilul retoric și tehnici de argumentare pentru promovarea credinței creștine în primele secole preluate din literatura latină*

10.15-10.30 Denis-Antonio MORARU (Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca), *Reconstituirea istorică și interpretarea patristică a conflictului din Efes (Fapte 19)*

10.30-10.45 Cristian-Codruț MIRON (Universitatea din Oradea), *Școli renumite și dascăli celebri care au jucat un rol important în formarea autorilor patristici*

10.45-11.00 Daria-Ioana ROȘU (Universitatea din București), *Formarea clasică a fericitului Augustin – între credință și tăgadă*

Discuții

11.15-11.30 Pauză de cafea

TEOLOGIE

Moderatori: Maria SUBI (Universitatea de Vest din Timișoara), Neemia FAUR (Universitatea din București)

11.30-11.45 Ana-Teodora HERCUȚ (Universitatea din Oradea), *Influența limbii latine în literatura și teologia patristică în primele secole: o analiză lingvistică și culturală simplificată*

11.45-12.00 Alexandru RUS (Universitatea Babeş-Bolyai, Cluj-Napoca), *Terminologie bisericească: cuvinte de origine greacă, latină și slavă în cult*

12.00-12.15 Beniamin-Adrian DOCTOR (Universitatea de Vest din Timișoara), *„Semnificația expresiei „mila Domnului” (הסד אדונאי / hesed Adonay) în Vechiul Testament și structura chiastică a Psalmului 50 (51)”*

12.15-12.30 Adrian Ciprian ILIESCU (Universitatea de Vest din Timișoara), *Rolul și funcția dreptății (הסדא / sedaqa) în Vechiul Testament și structura chiastică a Psalmului 142 (143)*

Discuții

13.00-14.30 Prânzul (Restaurantul Anturaj – Bd. V. Pârvan, nr. 5)

14.30-16.00

Actualitatea studiilor clasice din perspectiva studenților
Workshop

Moderatori:

Laura-Elena VINTILĂ (Universitatea din București & Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca)

Ioana-Macrina JINGA, căs. COTOȘ (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași)

Mihaela Cristina CONȘFERENȚ (Universitatea „Ovidius” din Constanța)

Emilian Florentin GICĂ (Universitatea din București & Accademia Vivarium Novum din Roma, alumnus)

16.00-16.30 Închiderea lucrărilor

Timișoara văzută din vaporetto. Călătorie pe Bega

BROȘURĂ

Gabriel-Mark ANCA

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
anul al II-lea, licență, Filologie clasică
ancamark8@gmail.com

Vârsta de aur la Hesiod, Ovidius, Vergilius. O abordare comparativă

Această prezentare va avea în vedere o comparație a unor trăsături aparținătoare epocii de aur din cadrul mitului vârstelor. Cei trei autori aleși pentru această lucrare care descriu vârsta de aur sunt, firește, Hesiod, mai apoi Ovidius și Vergilius. De aceea, voi avea în vedere strict fragmente din *Munci și Zile*, din *Metamorfoze* și din *Bucolica IV*. Începutul va consta într-o introducere generală, precum și o privire de ansamblu asupra mitului metalelor. Urmează abordarea primei vârste la fiecare autor în parte. Va fi vorba, așadar, de o abordare care privește conținutul fragmentelor din cei trei autori, de vreme ce, deși fundamentul e același, există mici nuanțe în perspectivele descrierilor celor trei autori. Vine la rând o analiză stilistică și a elementelor de prozodie, pentru a observa maniera în care autorii se folosesc de varii metode spre a-și colora poezia. Nu în ultimul rând, lucrarea continuă cu motive ale scrierii: ce anume i-a îndemnat pe Hesiod, pe Ovidius, pe Vergilius să își întocmească scrierea? Fiecare subunitate, i.e. atât secțiunea referitoare la conținut, cât și cele care privesc stilul și motivațiile scrierii, va fi urmată de concluzii, pentru ca lucrarea să culmineze într-o concluzie generală. Rezultatul studiului, în urma cercetării trăsăturilor cheie a celor trei lucrări, este regăsirea, firește, a asemănărilor dintre fragmente, însă mai cu seamă și în chip mai interesant, identificarea discrepanțelor, pentru a observa particularitățile fiecărui autor, precum și aspectele pe care se concentrează fiecare.

Cuvinte-cheie: *Hesiod, Ovidius, Vergilius, vârste, aur.*

Eliza Victoria BĂTRÎN

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie
anul al II-lea, masterat, Studii romanice: culturale și lingvistice (latină)

Autoreferențialitate și reflecții asupra genului literar în Propertiu 2.1

Scopul principal al acestei lucrări este de a oferi o lectură metaliterară a primului poem din cartea a doua a operei propertiene, concentrându-mă îndeosebi asupra modului în care autorul reflectă asupra propriului sine poetic și asupra genului literar în care se încadrează, elegia. Acest poem prezintă interes atât analizat ca entitate de-sine-stătătoare, dar și din punctul de vedere al operei din care face parte. Privit în afara contextului mai larg, prezintă o perspectivă fascinantă a unui poet despre identitatea poetică pe care o construiește, meditănd asupra elegiei și poeziei, *largo sensu*. Propertiu respinge epopeea ca formă de exprimare artistică, optând să se rezume la un gen cu un prestigiu mai mic, elegia de dragoste, dar care se potrivește mai bine scopurilor sale poetice și sursei sale de inspirație, iubita sa Cynthia. În 2.1, Propertiu nu abandonează tema centrală a creației sale, iubirea, mai

precis iubirea pentru Cynthia, dar o întrebunțază cu scopul de a formula idei legate de creație în general. Luând în considerare poziționarea poemului la începutul cărții din care face, este evident că poate fi interpretat drept un poem programatic, prin care Propertiu își declară principiile după care a alcătuit opera sa. Nu este, însă, singurul din corpusul properțian care poate fi abordat dintr-o perspectivă metaliterară, în schimb e cel în care această dimensiune dobândește accentele cele mai intense.

Cristiana BUJOREAN

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie
anul I, masterat, Tendințe actuale în studiul limbii române
cristiana.bujorean00@e-uvv.ro

O variație semantică a termenilor subclasați arhilexemului *prosperitas* în texte literare latine

Încă din Antichitate, termenul *prosperitas* a fost unul des întrebunțat, întâlnit în numeroase sfere culturale, fiind prezent atât în viața economică, politică ori socială, cât și în cea spirituală a diferitelor popoare. În *Epistulae Morales ad Lucilium*, Scrisoarea a CXIV-a (*Coruperea stilului provine din stricarea moravurilor*), Seneca vorbește despre legătura dintre obiceiurile oamenilor, dintre principiile de viață ale acestora și efectul lor asupra limbajului: *talis hominibus fuit oratio qualis vita*. Acest fapt implică o redefinire continuă a termenilor care denumesc anumite concepte. Pornind de la această premisă, propunem o privire sinoptică diacronică asupra variațiilor semantice ale termenilor care fac parte din câmpul lexico-semantic al termenului *prosperitas* în operele unor scriitori latini, precum Plaut, Horațiu sau Seneca. Pentru prezenta analiză, au fost selectați cinci termeni (împreună cu derivatele lor) care fac parte din câmpul lexico-semantic al prosperității: 1. *fecunditas*; 2. *luxuria*; 3. *felicitas*; 4. *prosperitas*; 5. *opulent*. Se va avea în vedere variația semantică a acestora în câteva dintre textele literare ale autorilor menționați, în funcție de temele abordate într-un anumit context istoric.

Cuvinte-cheie: *prosperitate, studiu diacronic, variație semantică, literatură latină.*

Alexandru-Cristinel CĂPRĂRESCU

Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere
anul al II-lea, licență, Română-Latină
caprarescualexandru439@gmail.com

Ovidiu, de la poezia erotică la poezia exiliului

Poet elegiac care s-a impus în cadrul elegiei erotice latine îndeosebi prin volumele dedicate iubirii (*Amores, Ars amandi*), Publius Ovidius Naso a devenit, după exilul la Tomis, deopotrivă poetul durerii, rupturii de locul și cultura natală, al lamentației îndurării printre barbari (*Tristele, Ponticele*). Deplasarea discursului elegiac din registrul jocului și al frivolității erotice în registrul nostalgiei, tristeții, al suferințelor celui exilat, duce la potențialul său creator între extreme. Dincolo de virtuțile variației stilistice, o astfel de deplasare impusă de un destin tragic dezvăluie structura duală a personalității sale, cel capabil de nesfârșite jocuri amoroase devenind vocea sfâșiată a negăsirii și abandonului. Poezia erotică are la dispoziție jocul, nonconformismul, libertinajul, pe când cealaltă parte, vocea exilatului găsește infinite resurse de a-și expune durerea. O punte între cele două

atitudini extreme ar putea fi însă, atât lamentația care însoțește pierderi amoroase din poezia erotică, precum și ciclul *Heroide*. Urmărit între aceste extreme, poezia erotică și poezia exilului, profilul creator al lui Ovidiu se revelează în adevărata sa complexitate.

Cuvinte-cheie: poet elegiac, poezia erotică, poezia exiliului, discursul elegiac, registrul nostalgiei.

Mihaela Cristina CONSFERENȚ
Universitatea „Ovidius” Constanța
anul I, master
mihaconsferent@gmail.com

Xenofon și arta călăriei: Perspective din *Peri hippikēs* și *Hipparchicus*

Din unele puncte de vedere, nu suntem atât de departe de antichitate pe cum am crede: multe aspecte din cele două lucrări cu temă ecvestră ale lui Xenofon sunt încă valabile. Din *Peri hippikēs* aflăm, printre altele: care sunt atributele unui cal „bun”, cum îl pregătim pentru război sau paradă, cum îl îngrijim și cum îi asigurăm harnașamentul adecvat. Călăreții sunt sfătuiți să nu „deranjeze” calul prea mult atunci când sunt călare și să nu „îl tragă de gură” atunci când sar, împreună, un obstacol. *Hipparchicus* tratează organizarea cavaleriei ateniene și importanța ei ceremonială; comandantul este dator să se îngrijească de bunăstarea cailor, de selecția călăreților și de antrenamentul lor. Lucrarea prezintă principiile călăriei în Grecia clasică și impactul lor asupra ideilor general acceptate astăzi în echitație.

Cuvinte-cheie: călărie, Xenofon, harnașament, cavalerie, Grecia clasică.

Lidia Daniela DĂNUȚ
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Litere
anul I, licență, Filologie clasică
danutlidia27@gmail.com

Necromanția și în ce constă ea așa cum este reprezentată în *Pharsalia* de Lucan

Societatea umană a privit dintotdeauna vrăjitoria și efectele ei printr-un filtru întunecat, confuz, se poate spune chiar fricos. Aceasta este efectul a multor experiențe neînțelese și crezute imposibile. Dintre toate, cea mai de temut este necromanția, o practică considerată de mulți ca fiind inumană, a interacțiunii cu cei morți, fie că e vorba de o interacțiune verbală, onirică sau, în acest caz, una tangibilă, cu scopul revelării viitorului. Omul de rând cunoaște puține despre această practică. Prin urmare, având chiar definiția în față, rămâne întrebarea: ce, *mai exact*, este necromanția? Cu siguranță că nu există un singur răspuns ce oferă oportunitatea cunoașterii profunde a unui ritual antic, mai vechi decât societatea în sine. Cu toate acestea, o idee despre conturul pe care îl prinde se poate forma cu ajutorul textelor antice aparținând celor care au îndrăznit să descrie desfășurarea unui asemenea ritual. Putem valorifica, în acest sens, *Pharsalia* lui Lucan, un poem în care este prezentat războiul civil dintre Iulius Cezar și Pompeius Magnus, cu diferitele sale episoade. Reprezentativ pentru tema necromanției este aici cântul VI, în care unul din fiii lui Pompeius, Sextus, caută să afle viitorul și din acest motiv apelează la cea mai puternică vrăjitoare a Tesaliei, Erichtho. Versurile următoare conțin o descriere detaliată a procesului prin care

Erictho învie unul din soldații morți de pe câmpul de luptă, pornind de la ierburile pe care le folosește, incantațiile pe care le face și inclusiv reacția cadavrului la vrăjile ei.

Cuvinte-cheie: *necromanție, vrăjitorie, Erictho, ierburi, mort, rit, profeție.*

Beniamin-Adrian DOCTOR

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie
anul al II-lea, licență, Teologie ortodoxă pastorală
beniamin.doctor02@e-uvv.ro

„Semnificația expresiei „mila Domnului” (יהוה חסד / hesed Adonay) în Vechiul Testament și structura chiastică a Psalmului 50 (51)”

În acest studiu mi-am propus ca să vorbesc despre „Mila lui Dumnezeu” (ebr. יהוה חסד – hesed Adonay) care este un concept fundamental în Vechiul Testament, care este exemplificat în numeroase moduri prin intermediul relației Sale cu poporul Israel. În Vechiul Testament, mila lui Dumnezeu este prezentată ca o caracteristică esențială a naturii Sale divine, care se manifestă prin îndurare, iertare și bineînțeles milostivire.

Dumnezeu a arătat milă (ebr. חסד „milă”) față de poporul Israel în multe circumstanțe, inclusiv în momente de suferință, rătăcire și nelegiuire. Deși poporul Israel a greșit adesea și s-a îndepărtat de Dumnezeu, El a continuat să-și exprime mila (ebr. חסד – milă) și să-și amintească legământul Său cu ei.

Pe când în a doua parte a studiului meu elaborez o structură a Psalmului 50 (51), unde se va putea observa o structură chiastică, adică un tip de structură literară în care ideile sau secțiunile sunt dispuse simetric în jurul unui punct central. Psalmul 50 începe cu o chemare a lui Dumnezeu ca Judecător și Creator al universului. Apoi, se prezintă un apel la poporul său de a-i aduce jertfe și de a-și aminti legământul său cu El. În centrul psalmului, se găsește o discuție despre adevărata natură a închinării și a jertfelor acceptabile în fața lui Dumnezeu. Structura se încheie cu o avertizare împotriva rătăcirii și o promisiune a milostivirii lui Dumnezeu pentru cei care îl caută cu inima sinceră.

În concluzie, Vechiul Testament cât și Psalmul 50 (51) ilustrează „mila lui Dumnezeu” (יהוה חסד – hesed Adonay) ca fiind o parte integrală a caracterului Său divin, care se manifestă prin îndurare, iertare și protecție față de poporul Său. Psalmul 50 oferă o perspectivă profundă asupra închinării adevărate și a importanței recunoașterii milostivirii divine în viața spirituală a oamenilor. Cu toate acestea această înțelegere profundă a milostivirii lui Dumnezeu în Vechiul Testament și în Psalmul 50 ne îndeamnă să căutăm mereu să ne apropiem de Dumnezeu cu inimă sinceră și să trăim în lumina iubirii Sale necondiționate.

Cuvinte-cheie: *milă, judecată, păcat, jertfă, iertare.*

Alice-Ștefania DUMITRAȘCU

Universitatea din Craiova, Facultatea de Litere
anul al II-lea, licență, Română-Latină
dumitrascualice@gmail.com

Terminologia cromatică în limba latină

Limba latină are o terminologie bogată pentru a descrie culorile. Culorile erau importante în viața romanilor, fiind utilizate în diverse contexte, de la artă și literatură la

religie și politică. Abordarea pe care o propun reprezintă doar o scurtă privire diacronică și contrastivă asupra adjectivelor care exprimă o apreciere cromatică în limba latină. O astfel de tematică ar necesita însă un amplu de prezentare, motiv pentru care, în lucrarea de față, am decis să ne preocupăm doar de ansamblul adjectivelor cromatice care formează, în latină, paradigmele lexicale care desemnează culorile principale (*albus* „alb”; *ater* „negru”; *ruber* „roșu”; *flavus* „galben”; *viridis* „verde”; *caeruleus* „albastru”).

Cuvinte-cheie: *culori principale, nuanțe, symbolism, formare, influență.*

Neemia FAUR

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
anul I, licență, Filologie clasică
faurnehemiah@gmail.com

Filologia clasică, un instrument hermeneutic al înțelegerii realităților spirituale

Filologia clasică, împreună cu instrumentele de analiză culturale ale epocilor antice, reprezintă un instrument care ne ajută să decodăm realitățile pe care autorii evangheliilor ni le prezintă prin intermediul nuanțelor limbii grecești și al contextului politic și social, dominat de prezența Imperiului Roman. Comunicarea urmărește înțelegerea și observarea atât a *Sitz im Leben*-ul, cât și a modului de utilizare al cuvintelor *εὐαγγέλιον* și *κατάλυμα* în evangheliile după Marcu și Luca. Înțelegând *Sitz im Leben*-ul evangheliilor, ne putem apropia de intenția inițială a autorilor acestora, observând contrastele voite între cultul imperial și cel al conducătorului, a cărui împărăție „nu este din lumea aceasta” (Ioan 18:36). Analiza filologică, împreună cu cea semantică contextuală a termenilor *εὐαγγέλιον* și *κατάλυμα*, dezvăluie o teologie profundă, care creionează portretul divin al lui Isus din Nazaret. Colocviul propune, prin intermediul analizei lingvistice și al *Sitz im Leben*-ului, o lectură diferită față de cea tradițională a termenilor *εὐαγγέλιον* și *κατάλυμα*. Astfel, putem înțelege scopul și semnificația primelor pericope ale evangheliilor după Marcu și Luca printr-o nouă cheie hermeneutică, datorită filologiei clasice, oferind totodată, cititorului din zilele noastre, o abordare și o apropiere proaspătă față de persoana lui Isus din Nazaret.

Cuvinte-cheie: *filologie, hermeneutică, teologie, Sitz im Leben, evanghelii.*

Emilian Florentin GICĂ

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
anul al III-lea, licență, Filologie clasică
emiliangica01@yahoo.com

Renașterea clasică în opera lui Ion Pillat

Ca orice alt scriitor de mare cultură, Ion Pillat a căutat să-și cultive creația poetică și s-o îmbogățească prin apel la diferite modele din sfera culturală europeană. Între numeroasele surse de inspirație ale acestuia, Antichitatea greco-romană ocupă locul privilegiat în universul său de creație lirică, ca una ce a dominat spiritul mediteranean în diverse domenii, precum cel al literaturii, artelor plastice, filozofiei și oratoriei.

Acest succes al Eladei, vădit prin biruința peste veacuri a producției sale culturale, a fost, în opinia poetului nostru, rodul unei duble tensiuni contrare și complementare dintre forța apolinică și cea dionisiacă: „Apollo cu lira și Dionysos cu tirsul, muzica și dansul, poezia

lirică și drama, soarele și umbra, viața și moartea echilibrează miraculos, îngemănate pe veci, dualitatea creatoare a geniului elin”. Această dualitate, comparată cu un război aducător de pace, a fost descrisă încă din vremuri îndepărtate de filosoful grec Heraclit, care susținea că πόλεμος este tatăl tuturor lucrurilor (Πόλεμος πάντων μὲν πατήρ ἐστι), care prin opoziție aduce concordanță, iar din discordie face să răsară armonie.

Astfel, în acest demers de cercetare pe care îl întreprindem, ne propunem să aducem în atenția publicului și să evidențiem, în măsura posibilităților, preocupările scriitorului Ion Pillat de a cultiva în opera sa acest spirit al Antichității, al cărui ideal este acela de armonie și echilibru al omului, în calitatea sa – reliefată și de Protagoras: Πάντων χρημάτων μέτρον ἄνθρωπος – de etalon al universului.

Cuvinte-cheie: *Renaștere, Antichitate, clasicism, itinerar, război.*

Ana-Teodora HERCUȚ

Universitatea din Oradea, Facultatea de Teologie Ortodoxă
anul I, licență, Teologie ortodoxă
anahercut@gmail.com

Influența limbii latine în literatura și teologia patristică în primele secole: o analiză lingvistică și culturală simplificată

Limba latină a avut o influență semnificativă asupra literaturii patristice din primele secole ale erei creștine. Puternica tradiție culturală romană a favorizat utilizarea limbii latine în texte teologice, filozofice și morale scrise de Părinții Bisericii. Acest lucru a facilitat comunicarea între teologi și credincioși din diferite regiuni consolidând astfel autoritatea și influența Bisericii. Unul dintre factorii care au contribuit la prevalența limbii latine în literatura patristică a fost faptul că aceasta a fost limba oficială a Imperiului Roman și era larg răspândită în întreaga lume cunoscută. De asemenea, vom vorbi despre alți factori care au contribuit la prevalența limbii latine: contextul cultural și istoric, rolul Romei ca important centru cultural și religios în perioada patristică, tradiția latină. Cultura latină a fost un factor important în dezvoltarea gândirii teologice și filozofice din această perioadă. Multe concepte teologice au fost exprimate și dezvoltate utilizând termeni și expresii latine, așa cum multe opere patristice au fost influențate de stilul și retorica caracteristice culturii latine. Limba latină a oferit un cadru lingvistic stabil și standardizat pentru exprimarea ideilor teologice și filozofice, iar dezvoltarea limbii latine în această perioadă a fost puternic influențată de nevoile și experiențele Bisericii creștine. Această influență a fost reciprocă, deoarece literatura patristică a contribuit la dezvoltarea și îmbogățirea limbii latine.

Lucrarea cuprinde câteva aspecte legate de influența limbii latine în literatura patristică, din punct de vedere cultural și lingvistic: vocabular, argumentație, stil specific adaptat la nevoile teologice și filozofice ale vremii.

Cuvinte-cheie: *latină, patristică, vocabular, lingvistică, cultură.*

Moda femeilor romane – stil, eleganță, rafinement

Într-o lume care pare îndepărtată de contemporaneitate, dar totuși, atât de apropiată prin numeroasele opere literare valoroase lăsate în urmă, stilul vestimentar al femeilor din Roma antică regăsit în diversele scrieri ale autorilor latini, juca un rol important în societate, căci aceasta nu reprezenta doar o formă de acoperire a trupului, ci reflecta statutul social al purtătorului. Mai mult, într-o astfel de colectivitate unde standardele erau înalte, iar virtuțile erau remarcate prin veșminte, clasa socială a femeilor romane era recunoscută prin îmbrăcămintea pe care o purtau, dar și prin culorile și accesoriile pe care le alegeau. Astfel, ținuta nu reprezenta doar o necesitate de zi cu zi, ci înfățișa deosebirile ierarhice dintre aristocratele romane și sclave sau liberte. Așadar, de la perle la alte pietre prețioase, de la mătase la in, de la ținute de seară la cele de zi și ocazii speciale, stilul adoptat de doamnele romane și moda acelor vremuri aveau o semnificație anume, dezvăluind poziția socială, statutul marital și importanța lor în societate.

Cuvinte-cheie: *stil, modă, statut, veșminte, femei.*

Adrian Ciprian ILIESCU

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie
anul al II-lea, licență, Teologie ortodoxă pastorală
adrian.iliescu10@e-uvv.ro

„Rolul și funcția dreptății (צדקה / *šedaqa*) în Vechiul Testament și structura chiasmatică a Psalmului 142 (143)”

Această lucrare propune o explorare detaliată a rolului și funcției dreptății în Vechiul Testament, focalizându-se asupra perspectivei divine și a impactului acesteia asupra umanității, în special în contextul Psalmului 142 (143). În prima parte a lucrării, se acordă atenție definiției și înțelegerii conceptului de dreptate în cadrul textelor biblice. Dincolo de o simplă conformitate cu legile divine, dreptatea apare ca o dimensiune complexă a caracterului lui Dumnezeu, care se manifestă prin judecăți corecte și acțiuni redresoare, menite să restaureze relația ruptă între om și divinitate.

În continuare, lucrarea analizează diverse cazuri și povestiri din Vechiul Testament care ilustrează modurile în care Dumnezeu acționează în conformitate cu principiile Sale de dreptate. De la judecăți divine asupra popoarelor păcătoase până la intervenții în viața individuală a credincioșilor, aceste exemple evidențiază consistența și relevanța dreptății divine în întreaga narativă biblică.

O parte semnificativă a lucrării este dedicată analizei Psalmului 142 (143), un text poetic complex care își dezvăluie mesajul nu doar prin conținutul său verbal, ci și prin structura sa literară. Prin aplicarea unei perspective chiasmice asupra acestui psalm, se evidențiază modul ingenios în care autorul își exprimă strigătul către Dumnezeu pentru dreptate și îndrumare, subliniind în același timp importanța răspunsului divin și a căutării credincioase.

În final, lucrarea propune că înțelegerea profundă a dreptății în Vechiul Testament nu se limitează doar la o cunoaștere teologică, ci are implicații practice și spirituale pentru credincioși de toate timpurile. În lumina acestei înțelegeri, Psalmul 142 (143) și alte texte

similare devin nu doar documente istorice, ci și resurse vii și relevante pentru explorarea și trăirea dreptății în viața cotidiană și în relația personală cu Dumnezeu. Astfel, lucrarea nu numai că contribuie la o înțelegere mai profundă a Vechiului Testament, ci și la o aplicare mai conștientă și mai relevantă a principiilor spirituale în viața contemporană.

Cuvinte-cheie: *dreptate, Dumnezeu, milă, cale, judecată.*

Sorina Andreea IORDACHE

Universitatea din Craiova

anul al II-lea, licență

iordacheandreea23456@gmail.com

Eneida și mitologia fondării

Specie literară solemnă, cea mai reprezentativă pentru spiritul clasic, epopeea a fost vizată de scriitorii latini încă de la începuturi prin intermediul traducerilor și adaptărilor. Astfel, traducerea *Odiseei* de către Livius Andronicus și încercarea lui Gnaeus Naevius de a scrie o epopee latină despre războiul punic (*Bellum Punicum*) sunt relevante pentru orientarea programatică a scriitorilor latini către opera considerată ca având cea mai importantă valoare estetică în lumea antică. Apariția *Eneidei* lui Vergilius, epopeea națională a romanilor, în secolul lui Octavianus Augustus se datorează, dincolo de geniul poetului, și contextului socio-cultural. Programul reformator al împăratului a urmărit nu doar restaurarea moralei tradiționale, ci și educarea gustului estetic în spiritul clasicismului; cercurile culturale patronate de acesta au fost foarte importante pentru impunerea unui program clasicist. În această atmosferă conservatoare, orientată spre modelul tradițional al strămoșilor (*mos maiorum*), *Eneida* este o epopee a fondării foarte potrivită spiritului de pionierat al romanilor, dar mai ales acestei perioade de trecere de la Republică la Imperiu în care nevoia de repere identitare și de fundamente este acută. Ea reprezintă o sinteză profund originală a celor două epopee grecești, *Iliada* și *Odiseea*, conținând, la nivel simbolic o adevărată mitologie a fondării. Echivalențele stabilite de către specialiști între Eneas, eroul fondator, și Octavianus Augustus conferă, prin acest simbolism, și o dimensiune ideologică acestei epopei.

Cuvinte-cheie: *clasicism, epopee, fondare, romani, simbolism.*

Ioana-Macrina JINGA (căs. COTOȘ)

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Facultatea de Litere / Facultatea de Drept

anul al III-lea, licență, Filologie clasică / anul al II-lea

ioana.macrina.cotos@gmail.com

Pro Caecina de Marcus Tullius Cicero sau despre importanța studiilor clasice în analiza dreptului

Un verdict just, devoalat de influențele puterii, de simpatiile politice și de nedreptatea care survine din acestea, iată scopul discursului lui Marcus Tullius Cicero *Pro Caecina*, rostit în anul 69 a. Hr. Fiind una dintre primele pledoarii rostite în instanță, departe de a fi filosoful cumpănit sau avocatul pasionat dar echilibrat în același timp, facem cunoștință cu un Cicero tânăr, înflăcărat de dorința de a face dreptate, luptându-se pentru clienții săi și pentru justiția romană. Acest Cicero jignește și discreditează orice persoană care ar putea crea o

fisură în ordinea publică și juridică. Având în vedere latura ideatică a discursului, importanța acestuia este una cu adevărat notabilă, datorită faptului că oratorul introduce noțiunea de necesitate a drepturilor și libertăților fundamentale, tratează problema posesiei și a viciului violenței în perioada Romei antice și pledează pentru o îmbunătățire a sistemului juridic roman prin curățarea acestuia de specialiști fără o busolă morală. Prezenta lucrare își propune punerea în discuție a textului menționat din punct de vedere retoric și juridic. În următoarele rânduri voi prezenta succint argumentele pe care oratorul le expune în instanță. Mai apoi, voi oferi explicații cu privire la litigiu, din punct de vedere juridic. Apoi, voi pune întreg discursul sub lentile critice, indicând slăbiciunile argumentelor oratorului. În final, lucrarea se va axa pe importanța studiilor clasice în analiza dreptului.

Cuvinte-cheie: *retorică, drept, latină, morală, istorie.*

Maria-Miruna LEOVEANU

Universitatea din Craiova
anul al II-lea, licență
mirunaleoveanu23@gmail.com

Satyricon-ul și dezintegrarea culturii clasice

Apărut într-o perioadă de instabilitate socială, politică, dar mai ales în atmosfera marcată de intrigi a palatului imperial din timpul lui Nero, romanul *Satyricon* al lui Petronius este oglinda fidelă a decăderii societății romane. Pe de o parte, Petronius surprinde și redă în cele mai fine detalii relaxarea moravurilor, tendința spre opulență și lux (prin personajul Trimalchio), deriva valorilor și alunecarea spre kitsch; tot ceea ce etalează îmbogățitul Trimalchio reprezintă o imitație de prost gust a unor obiecte artistice sau opere literare clasice (pe lângă obiectele considerate de lux, la cina oferită de acesta se pun în scenă adevărate spectacole cu fragmente din literatura canonică, degradate până la caricatural și parodic). Pe de altă parte, există o permanentă referință la cultura clasică, deplânsă chiar de la începutul romanului (degradarea oratoriei în retorică goală și demagogie este adusă în prim-plan încă din secvența inițială, desfășurată într-o școală de retorică). Anti-eroi rătăcitori, protagoniștii sunt ei înșiși o variantă degradată a modelului uman clasic, construit pe ideea de exemplaritate și fapte de glorie, pe eroism. Lectura *Satyricon*-ului prin grila îndepărtării de valorile clasice (cultivate pe toate planurile în epoca lui Octavian Augustus, considerată apogeul clasicismului latin) constituie obiectivul acestei lucrări, romanul reflectând mutația mentalitară a lumii romane în perioada imperială (în raport cu cea republicană).

Cuvinte-cheie: *glorie, eroism, cultură, clasicism, societate*

Ștefan LUNGU

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine
anul al II-lea, licență, Filologie clasică
st.lungu@gmail.com

***Illic fas regna resurgere Troiae* (Verg. *Aen.* I, 206): ce e între distrugere și reconstrucție?**

Inevitabil, perspectiva noastră tinde să fie cvasiauctorială. Noi știm că eroul e erou, că (în cele din urmă) ceva îi reușește. Cu totul altfel pare să fie optica pe care ne-o propune

Vergilius în cuvântarea către soți din *Aen.* I, 198–209. Din acest unghi subiectiv, Aeneas poate fi un erou pentru orice, dar nu și pentru sine. Masca pe care o poartă, trebuie, ea însăși, să joace două roluri: unul, care să îi inspire pe ceilalți – *spem voltu simulat* – altul, care să îi mascheze propriul naufragiu: *premit altum corde dolorem* (*Aen.* I, 209). Locul acesta, unde îl întâlnim pe Aeneas în umanitatea lui, își propune lucrarea de față să îl aprofundeze a) comparând opțiunile traducerilor românești, în special pe cele în versuri (e.g. Coșbuc, Tohăneanu) și b) schițând o contextualizare care să tatoneze posibile afinități între acest pasaj și dispoziția interioară a copiștilor din mânăstiri, eroii discreți care ni l-au salvat pe Vergilius.

Cuvinte-cheie: *Metamorfoze, Ovidius, Pyramus, sinucidere, curaj.*

Flavius-Paul MARCU

Universitatea din Oradea, Facultatea de Teologie Ortodoxă
anul I, licență, Teologie ortodoxă pastorală
marcuflaviu0@gmail.com

Stilul retoric și tehnici de argumentare pentru promovarea credinței creștine în primele secole preluate din literatura latină

În primele secole ale creștinismului, promovarea credinței creștine se făcea prin diverse stiluri retorice și tehnici de argumentare, adaptate contextului și necesităților vremii. Pe plan spiritual, acea epocă a fost marcată de mari frământări, era o perioadă de tranziție în societatea romană, iar creștinismul era în curs de afirmare. Literatura patristică cuprinde opere scrise de către părinții Bisericii care au trăit în perioada timpurie a creștinismului și au jucat un rol important în stabilirea doctrinei creștine și în combaterea ereziilor. Acești părinți ai Bisericii, precum Tertulian, Sfântul Augustin, Sfântul Iustin Martirul și Filozoful, Sfântul Ignatie Teoforul și mulți alții, au preluat de la autorii latini diferite stiluri retorice și diverse tehnici de argumentare în scrierile lor. Pentru a convinge auditorul de valoarea și adevărul credinței creștine, autorii patristici foloseau adesea tehnici de argumentare similare. În această lucrare ne propunem să exemplificăm câteva dintre cele mai elocvente stiluri retorice și tehnici de argumentare ale autorilor patristici preluate din literatura latină. De exemplu, în scrierile autorilor patristici regăsim stilul elocvent și clar a lui Cicero din discursurile sale folosite adesea pentru a convinge publicul și a-și susține punctele de vedere în fața adversarilor săi, folosind o varietate de tehnici retorice, precum figuri de stil, metafore și analogii pentru a sublinia argumentele sale.

Cuvinte-cheie: *retorică, argumentare, patristică, apologie, credință.*

Cristian-Codruț MIRON

Universitatea din Oradea, Facultatea de Teologie Ortodoxă
anul I, licență, Teologie ortodoxă pastorală
m.cristiancodrut@gmail.com

Școli renumite și dascăli celebri care au jucat un rol important în formarea autorilor patristici

Educația a avut un rol crucial în formarea autorilor patristici, cadre au fost teologi și scriitori importanți ai primelor secole creștine. Acești autori au pus bazele teologiei creștine,

fiind formatori de opinie. Printre școlile de renume ale vremii și locuri de formare esențiale pentru autorii patristici au fost: Școala din Alexandria condusă de teologi precum Origen și Clement din Alexandria, unde s-au dezvoltat idei teologice profunde și s-a pus accent pe interpretarea alegorică a Scripturii, Școala din Antiohia condusă de teologi precum Sfântul Ioan Gură de Aur și Teodor din Mopsuetia, unde s-a pus accentul pe interpretarea literală a Scripturii și pe predica practică, Școala din Cartagina unde s-au format teologi de renume precum Tertulian și Ciprian, Școala din Roma unde a studiat Sfântul Augustin și Școala din Constantinopol unde a studiat Sfântul Ioan Gură de Aur. Vom vorbi despre rolul centrelor de învățământ în primele veacuri ale creștinismului. Școlile din primele veacuri creștine reprezentau un element esențial în formarea credincioșilor. Acesta era locul în care se predau și se studiau Scripturile, se împărtășeau cunoștințe teologice și se dezvoltau aptitudini practice necesare pentru slujirea în comunitatea creștină. În aceste școli se formau clericii, dar și credincioșii care doreau să învețe mai multe despre credința creștină. Acestea au jucat un rol crucial în conservarea și transmiterea tradițiilor și valorilor creștine, într-o epocă în care scrierea și citirea erau privilegii rezervate doar unei elite. În aceste școli scrierile biblice, teologice și filozofice erau copiate, studiate și interpretate, aducând o contribuție semnificativă la dezvoltarea teologiei și spiritualității creștine.

Cuvinte-cheie: *școală, educație, dascăl, creștinism, credință.*

Denis-Antonio MORARU

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Litere
anul I, licență, Filologie clasică
denismoraru2004@gmail.com

Reconstituirea istorică și interpretarea patristică a conflictului din Efes (Fapte 19)

Templul din Efes al zeiței Artemis a reprezentat în antichitate unul dintre cele mai importante spații consacrate zeilor, transformând orașul într-un focar cultural, economic și social. Însă acest loc deosebit nu a servit doar bunăstării orașului, ci, din timp în timp, a reprezentat și un spațiu al conflictului, îndeosebi în relație cu creștinismul. Dacă Asia Mică reprezenta un spațiu fertil care favoriza expansiunea mișcării proaspăt născute din iudaism, religiozitatea efesiană, profund ancorată în politeism, și implicațiile ei socioculturale o așezau la polul diametral opus față de creștinism. Un asemenea moment de conflict (timpuriu) se regăsește narat de către Luca în cartea Faptele Apostolilor, capitoul al XIX-lea, text care stă la baza prezentării de față. În acest episod, avântul misionar al lui Pavel s-a confruntat cu o revoltă comunitară, centrată tocmai pe cultul zeiței Artemis. În comunicarea de față vom retrasa mai întâi evenimentele istorice, printr-o analiză critică a surselor (în principal biblice), care relevă totodată informații fundamentale cu privire la natura relațiilor dintre mentalitatea politeistă și monoteismul strict al creștinismului primar, relații de la bun început tensionate. Din această perspectivă, receptarea sumară a acestui episod în literatura patristică este cu totul excepțională. Se va observa că, deși ecouri ale pasajului se regăsesc din abundență în literatura martirială a creștinismului timpuriu, printre comentatorii patristici, Ioan Gură de Aur a fost singurul care i-a dedicat o omilie, la sfârșitul secolului al IV-lea (Omilia 42 la Faptele Apostolilor). Astfel, în partea a doua a prezentării vom explora modul în care Ioan Gură de Aur interpretează conflictul descris în capitoul al XIX-lea din Faptele Apostolilor. În acord cu un proces atotcuprinzător de re-gândire a trecutului („rethinking the past”, cum formulează Averil Cameron), lectura lui Ioan Gură de Aur denotă atât un registru triumfalist, cât și spiritualizant.

Cuvinte-cheie: *Artemis, creștinism, Ioan Gură de Aur, conflict, faptele Apostolilor.*

Ioan-Corneliu PASCU
Universitatea de Vest din Timișoara
anul I, licență, secția germană – latină
ioan.pascu04@e-uvvt.ro

Un emistih ovidian și trimiterile sale: *sed timidi est optare necem*

În articol vom lua în considerare emistihul „*sed timidi est optare necem*”, din *Metamorfozele* lui Publius Ovidius Naso, în cartea a IV-a, prin care Pyramus și-a ales moartea de propria mână. Căutăm să înțelegem felul în care este privită sinuciderea în perioada romană și, în egală măsură, felul în care Ovidius schimbă această perspectivă pentru a o adapta în contextul iubirii. De asemenea, considerăm că prin acest emistih Ovidius a căutat să ironizeze credința romană tradițională conform căreia este onorabil, prin urmare și *curajos*, să mori pe câmpul de luptă. Ovidius atribuie curajul celui care alege să se sinucidă pentru iubirea sa, respectiv din cauza vinovăției resimțite la *aparenta* moarte a Thisbei. Mai departe, vom analiza reperițiunile sinuciderii precum erau văzute în Antichitatea romană, cât și reperițiunile unui jurământ încălcat și rolul zeului Orcus.

Cuvinte-cheie: *Metamorfoze, Ovidius, Pyramus, sinucidere, curaj.*

Ioana Rebecca PASCU
Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie
anul al II-lea, masterat, Studii romanice: culturale și lingvistice (latină)
ioana.pascu00@e-uvvt.ro

Omnia fecit ex his quae non erant. Înțelesuri ale (in)existenței în texte din literatura patristică

Pornind de la moto-ul „Când va sfârși omul, atunci va începe, și când va înceta, atunci nu va mai fi.” (Isus Sirah 18:6), comunicarea mea urmărește să trateze tema (in)existenței în texte creștine aparținând autorilor ca Irineu de Lugdunum, Toma din Edessa, Herma și nu numai, dar și ecurile de peste veacuri ale acestui subiect. În operele din literatura patristică, pentru creștin, *a nu fi (non esse)* este o condiție pentru a ajunge la viață, această *ne-ființă* simbolizând golirea, frângerea de sine, smerenia prin care omul primește ființă. În textele acestor autori apare chemarea la ființă a celor ce nu existau, ce se poate traduce, în plan metaforic, prin înzestrarea cu virtute a celor ce nu există pentru ei înșiși. Tema frângerii de sine se împletește și cu imaginea apei și a focului, ca reprezentante ale puterii divine și cu cea a pământului sau a cerii, simboluri pentru omul ce se lasă cuprins de imensitatea Creatorului său. Ideea contopirii în iubire este redată în mod artistic, prin apelul la imagini, cuvinte cu povești nebănuite și opțiuni gramaticale menite să evidențieze necesitatea golirii de sine însuși pentru a accede la împlinirea adevărată. Reflecții ale acestei teme se găsesc și în literatura de peste veacuri, în poeziile românești, care, folosindu-se de metafora naturii exterioare, evidențiază transformările din spațiul lăuntric, întrucât, în multitudinea de concepte și imagini, sufletul este întotdeauna cel care răzbate și primează.

Cuvinte-cheie: *existenția, (non) esse, nemo, pulvis in mare, humilitas.*

Alexandru-Daniel PITICARI
Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Litere
anul al II-lea, licență, Filologie clasică
alexandrudanielpiticari@gmail.com

**„Surse documentare în descrierea „Republicii” Câmpulung (Moldovenesc),
*Descriptio Moldaviae***

Comunicarea își propune să prezinte modul în care principele Dimitrie Cantemir a descris „Republica” Câmpulungului Moldovenesc și pe câmpulungeni în lucrarea *Descriptio Antiqui et Hodierni Status Moldaviae*, fiind luate în considerare, pentru o imagine mai clară, și alte documente din epocă. Suntem înclinați a crede că sursele pe care Dimitrie Cantemir le-a folosit în descrierea vechii uniuni de obști câmpulungene provin atât din mediul culturii scrise, cât și din cel al culturii orale, după cum indică izvoarele istorice cercetate de către noi în acest sens. O parte a acestor documente a fost editată de către membrii școlii istorice interbelice create de către Nicolae Iorga, în timp ce alte surse istorice care conțin informații despre câmpulungeni nu au fost încă publicate și sunt adăpostite la „Serviciul Județean Bistrița-Năsăud, Suceava și Iași al Arhivelor Naționale ale României”.

Cuvinte-cheie: *secolul al XVIII-lea, Moldova, latină, uniune de obști, termeni istorici.*

Gheorghe POPA
Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Litere
anul al III-lea, licență, Filologie clasică
gheorghe.popa1@stud.ubbcluj.ro

Raportul dintre cultura clasică și teologică în lucrarea lui Gerard de Cenad, *Deliberatio supra Hymnum trium puerorum*

De-a lungul secolelor sale de existență, în sânul creștinismului s-au conturat diverse poziții cu privire la autorii clasici și la operele acestora, poziții care susțineau respingerea oricărui element infuzat de cultura „păgână” sau chiar dimpotrivă, acceptarea acestor idei fără a le fi trecut în prealabil printr-un filtru critic, punându-le chiar pe aceeași poziție cu adevărul biblic. Așa-numita cale de mijloc este cea care va predomina în cele din urmă, încurajând studiul marilor autori și prezentându-l ca un element necesar în dialogul interreligios. În acest context mai larg, figura lui Gerard de Cenad este una deosebit de interesantă pentru perioada în care acesta își desfășoară activitatea de episcop, din perspectiva analizei lucrărilor produse de intelectualii din epoca medievală, o mare parte dintre aceștia fiind membri ai clerului care, implicit, scriu din poziția unui purtător de cuvânt al Bisericii, iar nu a unui simplu autor. Prin urmare, modul în care aceștia vor încerca să îmbine perspectiva oferită de adevărul evanghelic cu cea a culturii clasice (căreia îi datorează formarea lor intelectuală) este deosebit de captivant și marcat îndeosebi de particularitățile stilului fiecăruia dintre acești autori. În încercarea de adoptare a unei poziții neutre, dar benefice pe termen lung, la Gerard se poate remarca prezența unei astfel de căi de mijloc, menționate anterior, încercând pe de o parte să nu se arate nerecunoscător față de științele profane, iar, pe de altă parte, să sublinieze faptul că idealul de sfințenie propus de creștinism nu ține neapărat de capacitățile intelectuale ale cuiva, deși acestea pot fi extrem de utile în potențarea atributelor spirituale umane.

Cuvinte-cheie: *filosofie, evanghelie, doctissimi sine literis, erudiție, sanctitate.*

Amalia-Nicole ROMAN

Universitatea de Vest din Timișoara, Facultatea de Litere, Istorie și Teologie
anul al II-lea, licență, Latină-Română
amalia.roman03@e-uvv.ro

Lexicul afectelor în *Commentarii De Bello Gallico*

Lucrarea își propune să analizeze lexicul afectelor suferite de colectivitate, fiind vorba despre armata romană și despre barbari. Lexicul va fi analizat mai ales după structura lui și folosirea lui în text. De asemenea și analiza situațiilor de criză, care generează aceste stări. Lucrarea se axează pe combaterea prezumpției că textul antic ar da dovadă de ariditate din punctul de vedere al scrierii, adică obiectivitatea cu care autorul tratează experiențele din războiul cu galii, punându-și ca obiectiv valorizarea textului, a structurii narative, mai ales a itemilor de discurs. Pe lângă toate acestea, se încearcă evidențierea caracterului scrierii ca o scriere despre natura umană, nu numai despre război. Fiindcă războiul face ca omul, în toată complexitatea lui, să-și arate natura adevărată.

Cuvinte-cheie: *emoții, psihic, război, barbari, natura umană.*

Daria-Ioana ROȘU

Universitatea din București, Facultatea de Litere
anul I, licență, Română-Latină
dariairosu@gmail.com

Formarea clasică a fericitului Augustin – între credință și tăgadă

Contribuția adusă de către filosoful și teologul creștin Augustin de Hipona asupra dezvoltării studiilor clasice este una de necontestat. Prin gândirea sa complexă, Augustin a susținut importanța educației și a studiilor clasice în formarea intelectuală și spirituală a indivizilor, încurajând în lucrările sale cercetarea și învățarea din operele antice și recunoscând valoarea lor în dezvoltarea culturii și a cunoașterii. Mutația determinată de Augustin în sistemul educațional clasic va înrâuri în mod decisiv cultura oficială occidentală până în pragul Renașterii și, în forme noi, chiar și după aceea. În practica sa educațională, marele învățat asimilase lucrările clasice de dialectică și retorică ale lui Cicero, Varro, Quintilian, prin prisma cărora își însușise în profunzime gândirea greacă și, în special, doctrina stoică. Tot astfel, citind Hortensius și inspirându-se din el, fericitul Augustin a făcut o punte între lumea clasică și cea creștină, ceea ce ne poate conduce către ipoteza că tot prin intermediul acestuia putem realiza tranziția de la lumea creștină la cea postcreștină de astăzi, în spiritul aceleiași dorințe de a căuta adevărul (sau Adevărul), într-o societate în care manipularea și propaganda amenință buna colaborare dintre rațiune și spirit și în care lipsește căutarea sensului profund al lucrurilor din orizontul multora dintre contemporanii noștri. Astfel, însăși problema apropierea cunoștințelor de limbă și cultură latină, dar și greacă veche, determină apariția unui conflict ideologic ce poate fi combătut numai printr-o atentă aplecare asupra farmecului și a însemnătății pe care aceste două limbi clasice le exercită asupra individului modern. Progres care stopează funcțiile esențiale ale spiritului sau repaus conștient și întoarcere către modelele clasice ale Antichității? Credință ori tăgadă? Grație operelor sale și bogăției culturale pe care a lăsat-o în urma lui, fericitul Augustin ne poate răspunde cel puțin parțial la o parte dintre aceste întrebări fundamentale.

Cuvinte-cheie: *filologie, teologie, creștinism, dialectică, stoicism.*

Alexandru RUS

Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, Facultatea de Litere
anul al II-lea, licență, Filologie clasică
alexandrurus1151@gmail.com

Terminologie bisericească: cuvinte de origine greacă, latină și slavă în cult

Cultul Bisericii Ortodoxe Române, respectiv al celei Greco-Catolice este bogat într-o terminologie care își are rădăcinile atât în limba greacă, cât și în cea latină sau slavă. Multe din obiectele, slujbele și formulele liturgice sunt denumite prin cuvinte preluate din aceste limbi, îmbogățind vocabularul liturgic al Bisericii. Prezenta comunicare își propune să examineze o serie de astfel de termeni grecești, latinești și de origine slavă. Analiza noastră se axează pe două aspecte: Pe de o parte, vom arăta rădăcina, sensul și simbolismul lucrului pe care acești termeni îl reprezintă. Cercetarea noastră include termeni și concepte referitoare la teologie și ierarhia clericală (precum „Dumnezeu”, „Spirit”, „Evanghelie”; sau „episcop”, „serv”), la liturghie (precum însăși „liturghie”; sau „Euharistie”, „vecernie”; ori marile sărbători din anul bisericesc: „Crăciun”, „Rusalii”), dar și la obiectele de cult (de exemplu, „potir”). Pe de altă parte, vom folosi rezultatele obținute în prima fază pentru a sublinia importanța acestor cuvinte în cult. Prin această analiză coroborată, sperăm să arătăm implicit importanța limbii grecești și a celei latine în cult, fără de care acesta ar fi mult mai sec și mai sărac în expresivitate și în muzicalitate. În paralel cu termenii în cele două limbi amintite, vom aborda și o serie de termeni preluați din limba slavonă, cu scopul de a demonstra complexitatea lingvistică a cultului. Un asemenea demers de a explica și de a defini în complexitatea lor cuvintele de bază ale cultului Bisericii, îi va ajuta pe cei interesați să înțeleagă mesajul liturgic și Tradiția bisericească la nivel experiențial.

Cuvinte-cheie: *terminologie, liturghie, obiectele de cult, sărbători, cult.*

Irina-Cristina STOENICĂ

Universitatea „Ovidius” din Constanța, Facultatea de Istorie și Științe Politice
anul I, masterat, Antropologie și istorie europeană
irinastoenica@gmail.com

Un nou bol din atelierul *Les belles méduses* descoperit la Histria

În urma săpăturilor efectuate în august 2023 pe latura de est a zidului roman de incintă al cetății Histria, organizate de Universitatea „Ovidius” din Constanța și coordonate de conf. univ. dr. habil. Cătălin Pavel, au fost scoase la iveală noi descoperiri ce îmbogățesc bagajul de informații privitoare la acest sector al așezării. Prezenta comunicare își propune să pună în lumină și să examineze una dintre piesele inedite descoperite în cadrul campaniei – un fragment de bol elenistic atribuit atelierului *Les belles méduses*. Pentru a facilita acest demers se va susține în primă instanță o prezentare a tendințelor specifice ceramicii din perioada elenistică. Atelierul ionian a fost identificat datorită frumoasei reprezentări în relief a Medusei, păstrată sub forma unui medalion ceramic, ce decora pe exterior fundul vasului. Creațiile acestui atelier s-au descoperit atât în zona Mării Negre, în așezările Histria și Olbia, cât și în împrejurimile Mediteranei la Delos, Berenice sau Vestul Italiei, motiv pentru care în cadrul comunicării se va prezenta exemplarul descoperit în vara anului trecut prin comparație cu celelalte fragmente ce aparțin aceluiași atelier.

Cuvinte-cheie: *cetatea Histria, ceramică, bol elenistic, Medusa.*

Cristian ȘIMON

Universitatea din București, Facultatea de Litere
anul al II-lea, masterat, Lingvistică teoretică și aplicată
simoncristian9@gmail.com

Probleme de sintaxă nominală în latina medievală: grupul determinantului (DP)

Lucrarea abordează, din perspectiva sintaxei formale (generative), grupul nominal extins din latina medievală, pornind de la un corpus relevant pentru această etapă a limbii latine (Gregorius Turonensis, *Historia Francorum*). Scopul cercetării este stabilirea structurii ierarhice interne a grupului nominal extins prin analiza poziției sintactice ocupate de diverși constituenți care intră în alcătuirea grupului: determinanți, cuantificatori, modificatori și complemente. Demersul nostru se materializează în jurul ideii acceptate astăzi de majoritatea sintacticienilor generatiști potrivit căreia determinantul (în cazul latinei, demonstrativele) guvernează domeniul nominal, iar numele nu este altceva decât complementul determinantului. Astfel, se va acorda o atenție deosebită topicii demonstrativelor în raport cu numele și cu ceilalți modificatori. În egală măsură, o parte a lucrării va fi dedicată diacroniei grupului nominal prin punctarea evoluției dinspre latina clasică spre latina medievală, care va pune în lumină gramaticalizarea pronumelui *ille*. Pentru cazul demonstrativului *ille* din latina medievală, propunem o ipoteză diferită de cea valabilă pentru limba clasică și formulată de Giusti, împreună cu Oniga și Iovino (2006, 2007, 2011, 2012, 2014, 2016). Dacă în latina clasică toate demonstrativele ocupă poziția de Specificator al grupului determinantului (DP), în latina medievală doar *hic* ocupă, în mod prototipic, această poziție, în vreme ce *ille* (și *iste*) se generează mai jos în ierarhia grupului, anume în grupul acordului (AgrP).

Cuvinte-cheie: grup nominal, latină medievală, sintaxă generativă, determinanți, demonstrative.

Laura-Elena VINTILĂ

Universitatea din București, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine &
Universitatea „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca, Facultatea de Filosofie
anul al II-lea, doctorat
vintila.laura@yahoo.com

Despre semnificațiile conceptului de mișcare la Aristotel

Prezentarea de față își propune să înfățișeze, în cheie fenomenologică, câteva aspecte relevante din culisele gândirii aristotelice privitoare la fenomenul și semnificațiile conceptului de *mișcare*. Analiza acestui concept – pentru noi de mult „evident”, „banal” și în mare măsură „de-la-sine-înțeleș” – a constituit pentru cugetul veacului al IV-lea î. Hr. o perspectivă de o tulburătoare noutate, mai cu seamă într-o epocă a cărei supremă voluptate intelectuală era reflecția asupra *repaosului*. Premisele cercetării aristotelice nu au avut ca miză transmiterea unor cunoștințe sistematic înmănușiate, care să corespundă unui conținut invariabil, definitiv și izolat teoretic. Gândirea aristotelică are un caracter itinerant și invită omul contemporan – înarmat cu certitudini și ros de necesitate – mai curând la o fecundă și neîncetată *interogație* asupra raporturilor unor concepte precum „κίνησις”, „φύσις” și „ἀρχή”, așa cum erau ele înțelese în zorii filosofiei: într-un orizont pre-teoretic, în care cuvintele purtau încă ecoul semnificației lor originare, nespecializate. O revizitare a conceptului de „mișcare”, în sensul lui plinar, anume ca modalitate fundamentală a ființei,

ar putea constitui un fir călăuzitor nu doar privitor la cum „au stat” sau „stau lucrurile”, cât decisiv pentru cum ne-am putea raporta în chip adecvat la cele ce „stau să vină”.

Cuvinte-cheie: *Aristotel, κίνησις, φύσις, ἀρχή, orizont originar.*